

Peter Cuijpers

Laat u niet aan het wankelen brengen

‘Wij vragen u dringend (...) dat u niet [zo] snel in uw denken geschokt of verschrikt wordt’.

2 Tessalonicenzen 2:1-2

Onrust in Tessalonica

Valse leringen zorgen voor onrust. Gelovigen raken erdoor van streek en het brengt hen in verwarring. Dit is een van de redenen waarom Paulus de tweede brief aan de Tessalonicenzen heeft geschreven. Er was grote onrust ontstaan ten aanzien van de wederkomst¹ van de Heer Jezus en de dag van de HERE.

---

¹ De 'komst' van de Heer is om allen die Hem toebehoren (de Gemeente met de oudtestamentische gelovigen) van de aarde op te nemen. Dit gebeurt in een oogwenk, in een ondeelbaar ogenblik (zie 1 Tess. 4:13-18; 1 Kor. 15:51-52). Dit ontgaat aan de ogen van de wereld, behalve dat van het éne op het andere moment duizenden en duizenden mensen van de aardbodem verdwenen zijn. De 'wederkomst' van Christus is een heel andere gebeurtenis, die heeft met Zijn openbare verschijning op aarde te maken. Dan zal elk oog Hem zien (Openb. 1:7; Zach. 12:10). Christus verschijnt dan met Zijn heiligen in heerlijkheid om Zijn koningschap hier op aarde te vestigen (Ps. 2; Openb. 19:11-16; Zach. 14:1-4). Dan wordt er recht gesproken, en zullen de schapen van de bokken worden gescheiden (Matt. 25:31-46).

Chronologisch:

De Heer komt eerst om de Zijnen tot Zich te nemen, en vervolgens komt Hij – minimaal zeven jaar later – met de Zijnen terug om Zijn koningschap op aarde te vestigen, en dan zullen wij duizend jaar met Hem regeren (Openb. 20:6).

De tweede brief is slechts enkele maanden later geschreven dan de eerste. In korte tijd hadden de Tessalonicenzen zich in verwarring laten brengen door mensen die een valse leer verkondigden, namelijk dat de wederkomst en de dag van de Heer – de oordeelsdag – al zouden zijn aangebroken. Waarschijnlijk concludeerden sommigen hieruit dat zij hun dagelijks werk wel konden opgeven en lieten zij zich door anderen onderhouden (2 Tess.3:6-12). Ze hadden echter aan Luther een voorbeeld kunnen nemen. Hij zei: 'Als ik wist dat morgen de wereld verging, zou ik vandaag nog een appelboom planten'.

Het lijkt er sterk op dat iemand een brief naar hen had gestuurd die schijnbaar afkomstig was van Paulus en zijn medewerkers (2 Tess. 2:2). In 1 Tessalonicenzen is de aanval van de satan rechtstreeks op Paulus gericht. Daar wordt hij beschuldigd van onzuivere motieven en moet hij zich noodgedwongen verdedigen, omdat men hem in diskrediet wilde brengen (zie 1 Tess. 2:1-16); en in 2 Tessalonicenzen is de aanval gericht op het evangelie dat hij verkondigde.

In het Nieuwe Testament zien we dat de satan zijn pijlen richt op de apostelen en op het evangelie dat zij verkondigen, maar zijn aanval was toch voornamelijk op Paulus gericht. Voor vraagstukken over de gemeente, het samenkomen, de opname van de gemeente, de komst en wederkomst van Christus, het verschil tussen de gemeente en Israël e.d., moeten we niet bij de twaalf apostelen zijn, maar bij Paulus. Als geen andere apostel lag hij, en ook de boodschap die hij verkondigde, onder vuur. Praktisch overal waar hij aan het werk was geweest, was ook de satan actief en probeerde hij af te breken wat Paulus had opgebouwd. Hiertoe gebruikte hij mensen die zich als dienstknechten van God voordeden. Paulus noemt hen valse apostelen, bedrieglijke arbeiders, die zich voordeden als apostelen van Christus. In werkelijkheid waren het apostelen, gezanten van de satan (2 Kor. 11:13-15). Zij zorgden met hun valse leringen voor veel verwarring en onrust. Dit zien we niet alleen in Tessalonica, maar ook in andere gemeenten waar Paulus had gearbeid.

Onrust in Antiochië

Het ontstaan van de gemeente te Antiochië wordt beschreven in Handelingen 11:19-26. De gemeente hier bestond grotendeels uit niet-Joden, heidenen. Ook in deze plaats ontstond grote onrust. Er waren namelijk judaïsten uit Judea gekomen, die leerden dat de bekeerde heidenen zich moesten laten besnijden naar het gebruik van Mozes. Als ze dit niet deden, zouden ze niet behouden kunnen worden (Hand. 15:1). Paulus en Barnabas zagen direct het gevaar van

deze verkeerde leer. De waarheid van de rechtvaardiging door het geloof stond erdoor op het spel. En als deze jудаïsten voet aan de grond zouden krijgen, zou dit bovendien voor een tweedeling in de gemeente hebben gezorgd. Al gauw ontstond er dan ook een heftige discussie over dit onderwerp.

Omdat ze er niet uitkomen, moeten de apostelen en oudsten in Jeruzalem maar een oordeel vellen over deze twistvraag (Hand. 15:2-21). Paulus en Barnabas worden in het gelijk gesteld, maar bijna was het de tegenstander gelukt een wig te drijven tussen de gelovigen uit de Joden en uit de heidenen. Gelukkig heeft de Heilige Geest dit verhinderd. Na de apostelvergadering wordt er vanuit Jeruzalem een delegatie naar Antiochië gestuurd. Samen met Paulus en Barnabas brengen de broeders uit Jeruzalem verslag uit van de vergadering, en tot welk besluit men was gekomen (Hand. 15:22-29). We gaan hier niet verder op in, maar wijzen nog op de brief die de afgevaardigden uit Jeruzalem hadden meegekregen. In de openingszin staat het volgende: *'Daar wij hebben gehoord, dat enigen van ons zijn uitgegaan en u met woorden in **verwarring** hebben gebracht en uw zielen aan het **wankelen** hebben gemaakt, aan wie wij dat **niet** hadden geboden'* (vs. 24). De jудаïsten, die gemeend hadden om op eigen houtje de christenen uit de heidenen de les te moeten lezen, trokken dus aan het kortste eind. Hun optreden in Antiochië had echter veel verwarring en onrust veroorzaakt.

In die dagen was het nog mogelijk de apostelen bij elkaar te roepen om uitsluitsel te geven over een twistvraag. Vandaag is dit niet meer mogelijk. Toch hoeven we over leerstellige kwesties niet in het ongewisse te blijven, omdat de leer van de apostelen in de Bijbel staat opgetekend (Hand. 2:42). Daarom zei Paulus bij zijn afscheid van de oudsten van de gemeente te Efeze: *'En nu draag ik u op aan God en aan het woord van Zijn genade'* (Hand. 20:32). Na het wegvallen van de apostelen moest men het dus doen met het woord van Gods genade, dat is de Bijbel.

De jудаïsten waren in de dagen van Paulus heel actief. Wat zich in Antiochië afspeelde, zien we ook in de gemeente te Kolosse (Kol. 2:16-23), en bij de gemeenten van Galatië. Alleen was het daar nog erger. Paulus en Barnabas hadden in Antiochië kunnen voorkomen dat de jудаïsten vaste voet aan de grond kregen, maar onder de Galaten hadden de dwaalleraars het klaargespeeld om de apostel Paulus in diskrediet te brengen en het evangelie dat hij had verkondigd te verdraaien. Ook hier is weer sprake van *verwarring* (Gal. 1:7). Wie de moeite neemt om de brief van Paulus aan de Galaten in zijn geheel te lezen, ziet hoe ernstig de situatie daar was. Het leek wel of ze betoverd waren (Gal. 3:1). Paulus was vertwijfeld, en ook bang dat hij zich misschien tevergeefs had ingespannen

(Gal. 4:11, 20). Het zuurdeeg van de judaïsten was volop werkzaam, en het deeg (de gemeente) was al grotendeels doorzuurd.

Toch spreekt de apostel zijn vertrouwen uit en neemt hij aan dat zij een goede gezindheid hebben en zijn woorden ter harte willen nemen. Maar voor de dwaalleraars heeft hij geen goed woord over: *'hij die u in verwarring brengt zal het oordeel of straf dragen, wie hij ook is'* (Gal. 5:9-10). Paulus was verontwaardigd: *'Lieten zij die u opruien (HSV), of verontrusten (NBG), zich maar versnijden, of verminken'* (vs. 12). Dit betekent dat ze zich maar moesten laten castreren. Paulus zegt dus ironisch dat de judaïsten, die de besnijdenis leerden, nog een stap verder moesten gaan. Laat je dan ook maar castreren! Daarmee zouden zij zichzelf direct afsnijden van de gemeente, want iemand die ontmand was, mocht niet in de gemeente van de HERE komen (Deut. 23:1). Dit soort uitspraken zijn voor ons misschien moeilijk te begrijpen, maar de judaïsten begrepen heel goed wat Paulus ermee wilde zeggen. Hij pakte de dwaalleraars niet met fluwelen handschoenen aan. De tijden zijn veranderd, want wie zich vandaag in de christenheid op zo'n wijze durft uit te laten over verkeerde leraars wordt niet geaccepteerd. Dit hoort immers niet; dit is liefdeloos!

Van toen naar nu

We hebben overdacht wat een verderfelijke invloed de judaïsten uitoefenden onder de christenen. Zij zorgden voor veel verwarring en onrust in de gemeenten. We maken een stapje van toen naar nu, want voor de zoveelste keer is er een hype ontstaan in de christenheid. Er zijn leraars die ons ervan willen overtuigen dat het vieren van de Joodse feesten en het houden van de sabbat een bijbelse zaak is. In 'Het Zoeklicht', een christelijk tijdschrift, komt men regelmatig vragen tegen die met dit onderwerp te maken hebben. Iemand schrijft: *'Enige vrienden van ons komen sinds korte tijd samen in een kleine huisgemeente, waar ze samen de sabbat vieren en iedere zondagmorgen de tien geboden lezen. Verder houden ze zich aan de verschillende Joodse spijswetten en vieren ze de Bijbelse feestdagen. Voorheen gingen zij naar de evangelische gemeente, maar daar voelen zij zich nu niet meer op hun plaats'*.

Verwarring alom! Wat bezielt christenen toch om weer op te bouwen wat Paulus heeft afgebroken? Waarom het licht opgeven en terugkeren naar wat de apostel 'een schaduw' noemt? (Kol. 2:16-17; Hebr. 10:1vv.). Als Messiasbelijdende Joden menen dit te moeten doen, gaan ze hun gang maar. Maar het is de vraag of het wel Schriftuurlijk is. En het wordt pas echt gevaarlijk als er sprake is van een

'moeten'. Wij leven niet onder de wet, maar onder de genade. Het heeft voor God geen enkele toegevoegde waarde als iemand (een Jood) vandaag de sabbat houdt of de Joodse feesten viert. En niet-Joodse christenen, die naar deze 'schaduw' terugkeren, gaan wel erg ver door zich als Joden te gedragen. Wat mij betreft mag iedereen in zijn 'soekka' (loofhut) gaan zitten, al moet erbij gezegd worden dat het vreemd overkomt als een niet-Jood op die manier gedenkt hoe de HERE voor Zijn volk Israël heeft gezorgd in de woestijn (Lev. 23:43). Dit was en is een puur Joodse aangelegenheid. Het is voor een niet-Jood niet gepast het Loofhuttenfeest te vieren. Maar nogmaals, zolang het geen *moeten* is, en er niets wordt afgedaan van het volbrachte werk van de Heer Jezus, gaat men zijn gang maar. Net als alle voorgaande hypes in de christenheid waait ook dit wel weer over, maar intussen zorgt het wel voor verwarring!

De werkwijze van dwaalleraars

Om ons te wapenen tegen de vijand is het noodzakelijk hem te kennen. Als we niet op de hoogte zijn van het gedachtegoed en de strategie van onze vijand, is het bij voorbaat een verloren strijd. Als het om vergeving gaat, schrijft Paulus dat '*de gedachten van de satan ons niet onbekend zijn*' (2 Kor. 2:11). We hebben te maken met een listige vijand (Gen. 3:1; Ef. 6:11). In de Bijbel wordt hij de 'oude slang' genoemd (Openb. 12:9). Daarmee wordt aangegeven dat hij al vanaf de hof van Eden (Gen. 3) tot nu toe bezig is een wig te drijven tussen God en de mens. In Openbaring 12:9 wordt de slang de duivel en de satan genoemd. De satan betekent: de vijand of tegenstander. De duivel (Gr. *diabolos*) betekent letterlijk: omgooien of door elkaar gooien. De vijand (de satan) is dus iemand die probeert verwarring te veroorzaken. Dit doet hij door uitspraken van God door elkaar te gooien. Hij is erop uit de woorden van God te ontkrachten of te verdraaien. De manier waarop hij te werk gaat, wordt duidelijk geïllustreerd in Genesis 3:1-5. Eerst wordt er een vraag gesteld (vs. 1). Vervolgens wacht hij op het antwoord (vs. 2-3). En dan begint hij twijfel te zaaien door de uitspraken van God te verdraaien en ter discussie te stellen (vs. 4-5). De aanpak van de oude slang had succes bij Adam en Eva, en dit werkt ook vandaag nog heel goed!

Geloof niet iedere geest die zegt dat hij een boodschap van God heeft. Johannes waarschuwt in zijn brieven niet zozeer voor judaïsten als wel voor gnostici. Dit was een ander soort dwaalleraars, die ook veel onrust en verwarring in de gemeenten veroorzaakten. Als bepaalde mensen met een nieuwe boodschap komen, moet er onderzocht worden of de geesten uit God zijn. Want er zijn vele valse profeten uitgegaan in de wereld (1 Joh. 4:1). De gnostici pretendeerden

mystieke kennis (Gr. *gnosis*) te bezitten, die ver uitsteeg boven de Bijbelse waarheid. Zij wezen het zoenoffer van de Heer Jezus af, en het woord van het kruis was in hun ogen dwaasheid (zie 1 Kor. 1:18, 23). Redding door een ander bestond in hun ogen niet. We gaan niet verder in op deze leer, maar in de dagen van Johannes werden christenen hierdoor in grote verwarring gebracht.

Met wie we ook te maken hebben, voor mensen die beweren dat ze 'bijzondere' openbaringen hebben ontvangen, moeten we altijd op onze hoede zijn. Het is dan zaak te onderzoeken of de geesten uit God zijn, of niet. Wordt iemand door de Heilige Geest gebruikt of door een andere geest, een geest van de dwaling? En hoe komen we hier achter? Johannes schrijft: *'Wij zijn uit God. Wie God kent, luistert naar ons; wie niet uit God is, luistert niet naar ons. Hieraan herkennen wij de geest van de waarheid en de geest van de dwaling'* (1 Joh. 4:6). En eerder schreef hij: *'Maar u hebt de zalving van de Heilige en u weet alles. Ik heb u niet geschreven omdat u de waarheid niet kent, maar omdat u die kent, en omdat er geen leugen uit de waarheid is'* (1 Joh. 2:20-21).

Drie dingen worden hier genoemd die ons helpen waarheid van leugen te kunnen onderscheiden:

1. *Ons (de apostelen).*
2. *De Heilige Geest.*
3. *De waarheid (het Woord van God).*

Hoe kunnen wij dus toetsen of iemand al dan niet de waarheid spreekt, of de Heilige Geest aan het werk is of een andere geest? Het antwoord is:

1. Door ons te richten naar de leer van de apostelen – hetgeen wij vanaf het begin gehoord hebben (1 Joh. 2:24; Hand. 2:42).
2. Door te luisteren naar de stem van de Heilige Geest. Iemand die opnieuw geboren is, heeft de Heilige Geest ontvangen. Jezus noemt Hem de Geest van de waarheid, Die ons de weg wijst in heel de waarheid (Joh. 16:13).
3. Door alles te toetsen aan de waarheid, aan wat in Bijbel staat geschreven. En zoals wij bij punt 2 hebben opgemerkt: het is de Heilige Geest die ons daarbij de weg wijst.

De beste bescherming tegen de dwaalleringen die op ons afkomen, is een gedegen kennis van het Woord van God. Er moet echter opgemerkt worden dat die ook onder christenen ver te zoeken is. In Hosea 4:6 roept de HERE het uit dat Zijn volk Israël te gronde gaat door gebrek aan kennis. En vandaag is het helaas niet anders!

Pas op voor de slang

In een tijd waarin zoveel vreemde stemmen op ons afkomen, moeten we niet zo snel schrikken van alle nieuwe dingen die in de christenheid de ronde doen. Waar ging Eva de mist in – wat ging er fout? Zij luisterde naar de stem van de slang en ging het gesprek met de slang aan. Maar zodra we het sissen van de slang horen, moeten we met een grote boog eromheen lopen. Dit is de enige goede reactie.

Als we een fysieke slang tegenkomen, piekeren we er niet over dit beest op te pakken of te aaien. Waren we maar zo voorzichtig als het om de 'oude slang' gaat! Laat de slang maar sissen; blijf op een veilige afstand en schenk er geen aandacht aan. Dat maakt je alleen maar angstig en onrustig. Als je de stem van de goede Herder kent, is het niet zo moeilijk een vreemde stem te onderkennen (zie Joh. 10: 4-5). Volg de juiste stem en laat niet toe dat iemand met zijn praatjes de rust en vrede in je hart verstoort.

Sta vast, en laat u niet aan het wankelen brengen

Paulus moest de Tessalonicenzen vermanen, omdat ze zich zo snel van hun stuk hadden laten brengen door dwaalleraars. In plaats van te wankelen, roept hij hen op om *'vast te staan en zich te houden aan de overleveringen waarin zij onderwezen waren door het woord en de brief die zij van hem hadden ontvangen'* (2 Tess. 2:15).

Hetzelfde geldt voor ons. Het profetische Woord gaat in sneltreinvaart in vervulling. Als we horen wat zich allemaal in de wereld en in de christenheid afspeelt, schrikken we ervan en dan zou je inderdaad in je denken geschokt kunnen worden. Dit hoeft niet; als we vaststaan en vasthouden aan het Woord van God, kan niets of niemand ons aan het wankelen brengen. Maranatha!

Oude Sporen 2016

